

EL CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC

VISITA VIRTUAL

Curs 2021 - 2022

*Ad Radzelesiorum Comite Incipit
liber de virtutibus sui genitorum
Philipi Burgundie Et Brabacie
Ducis.*

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Fons Antic

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investi
UNIVERSITAT DE BARCELONA

INTRODUCCIÓ

CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC

El [CRAI Biblioteca de Fons Antic](#) forma part del [CRAI](#) (Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació) de la [Universitat de Barcelona](#), que actualment consta de 16 biblioteques.

Comparteix espais amb el [CRAI Biblioteca de Lletres](#) lligat a la Facultat de Filologia i Comunicació, al primer pis de l'Edifici Històric de la UB, tot i no estar vinculats a cap facultat.

Som responsables dels fons antics fins l'any 1820, fons considerats patrimonials.

**ESP AIS SALA D'ENTRADA
CRAI BIBLIOTECA DE LLETRES**

**ESPAYS SALA DE CONSULTA
CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC**

**ESPAYS SALA DE MANUSCRITS
CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC**

ESP AIS SALA TORRES AMAT

CRAI BIBLIOTECA DE LLETRES I CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC

ESPAIS COMPACTUS CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC

ESPAIS DIPÒSITS CRAI BIBLIOTECA DE FONTS ANTIC

FONS

ORÍGENS I HISTÒRIA DE LA COL·LECCIÓ

- **1714** Supressió de la Universitat de Barcelona i fundació de la Universitat de Cervera.
- **1836** Desamortització de Mendizábal.
- **1836-1880** Custòdia dels llibres al convent de Sant Joan de Jerusalem.
- **1842** Restabliment definitiu de la Universitat a Barcelona.
- **1863-1893** Obres del nou edifici a la plaça de la Universitat.
- **1881** Obertura de la biblioteca al nou edifici.

FONS

LES COL·LECCIONS CONVENTUALS DESAMORTITZADES

Els llibres de les biblioteques dels convents de Barcelona desamortitzats constitueixen el nucli principal del Fons Antic. Algunes d'aquestes col·leccions eren molt riques, s'havien nodrit de biblioteques privades i havien obert les seves portes al públic cultivat.

FONS

ALTRES COL·LECCIONS NO CONVENTUALS

- **Fons de la Biblioteca de la Universitat de Cervera** - 1.600 documents.
- **Fons Marià Aguiló** - 54 còdexs.
- **Fons Ducs d'Osuna** (donatiu de la BNE) - 1.000 edicions.
- **Gravats** (donatiu de la BNE) - més de 5.600 làmines.
- **Fons Medicina de l'antiga Reial Acadèmia de Cirurgia i Medicina de Barcelona**, antecessors de la Facultat de Medicina de la UB.
- **Fons de l'antic Col·legi de Sant Victorià**, antecessors de la Facultat de Farmàcia de la UB.
- **Fons Grewe** - 129 llibres antics.
- **Altres** donatius de personal acadèmic de la Universitat de Barcelona.

FONS MANUSCRITS

LLIBRES ELABORATS A MÀ

[Pàgina web de manuscrits](#)

- **2.180 manuscrits** de diferents èpoques i temes.
- **Inventari de Francesc Miquel Rosell + suplement** ([disponible en PDF](#)).
- **Catàleg en línia**: actualment **uns 700 manuscrits descrits**.
- **Portal BiPaDi**: actualment còpies digitals de **197 manuscrits** accessibles a text complet.

FONS INCUNABLES

LLIBRES IMPRESOS DEL 1450-1500

[Pàgina web d'incunables](#)

- 816 edicions i 1.240 exemplars.
- 93 edicions úniques a l'Estat espanyol.
- 5 edicions úniques al món.
- [Catàleg en línia](#): totes les 816 edicions descrites.
- 3a biblioteca en nombre d'incunables i 1a universitària, a l'Estat espanyol.

FONS IMPRESOS

LLIBRES DEL S.XVI AL 1820

[Pàgina web d'impresos](#)

- **Segle XVI: 11.327 edicions** - la més nombrosa de **l'Estat espanyol**.
- **Segle XVII: aproximadament 22.000 edicions.**
- **Segle XVIII: 31.000 edicions.**
- **Anys 1801-1820: 3.500 edicions.**

Som la **2a biblioteca** amb **més nombre d'impresos dels segles XVII-XVIII** després de la BNE. Aproximadament, disposem del doble de còpies per a cada període.

[Catàleg en línia](#): tot el segle XVI catalogat. Pels segles XVII i XVIII cal consultar també els catàlegs manuals.

FONS CATÀLEGS MANUAIS: CEDULARIS I FOTOGRAFIES DE PORTADES

- **Cedularis de llibres impresos**

64 cedularis, entre 100 i 200 fitxes cadascun.

Ordenació per nom d'autor i obres anònimes.

- **Fotografies de portades**

48 calaixos de fotografies, entre 100 i 150 fitxes cadascun.

Ordenació per nom d'autor i obres anònimes.

En procés d'incorporació al catàleg en línia. Les fitxes amb el segell *RESOLT* ja han estat traspassades.

Sign. a₁ + 340 pags + Sign. a₂ + 250 pags + Sign. a₂ + 248 pags - 36
Perq!

FONS GRAVATS EN LÀMINES SOLTES

[Pàgina web de gravats](#)

Més de **8.000 làmines soltes** (segles XVI-XIX).

Tècniques més representades: **xilogràfica, calcogràfica i litogràfica.**

[Catàleg en línia](#)

Més de **1.500 làmines catalogades**, la gran majoria amb **versió digital** a la **Memòria Digital de Catalunya** ([MDC](#)).

FONS PERGAMINS

[Pàgina web de pergamins](#)

890 pergamins de procedències diverses, **els més antics del segle XI.**

- **Monestir d'Alguaire** – disponibles al [BiPaDi](#).
- **Monestirs benedictins de Sant Benet de Bages** i de **Sant Pere de Casserres.**
- **Col·legi de l'Assumpció de l'antic Estudi General de Lleida.**
- **Títols de batxiller en Filosofia, Medicina, Dret i Teologia de la Universitat de Cervera** i d'altres universitats (**València, Osca i Saragossa**, i també alguna d'estrangera).
- Un **lot de documentació de diverses localitats catalanes.**

FONS PORTADES SOLTES

198 capses de portades soltes, corresponents a uns 67.000 llibres dels segles XVI-XIX, ordenades per ciutats d'impressió.

Portades, en ocasions també quaderns preliminars, que varen ser arrencats dels documents originals arran d'una esporgada massiva efectuada el 1937, tot seguint dubtosos criteris d'estat de conservació.

FONS MATERIAL ANNEX

Més de 250 peces controlades de material annex: documents i petits objectes localitzats dins dels volums. Sovint efímers o d'un sol ús, han arribat als nostres dies després de romandre ocults entre les pàgines.

Exposició relacionada: [La vida privada dels llibres del CRAI Biblioteca de Reserva](#)

TASQUES CATALOGACIÓ I GESTIÓ DE LA COL·LECCIÓ (1)

- Introducció de registres al [catàleg en línia](#), descripció de l'edició i de l'exemplar.
- Creació i manteniment de les **bases de dades pròpies**:

[Antics posseidors](#)

[Marques d'impressors](#)

- **Gestió de les col·leccions especials.**
- **Gestió de noves adquisicions:** donatius i compres de fons antic i modern.

TASQUES CATALOGACIÓ I GESTIÓ DE LA COL·LECCIÓ (2)

Creació i participació en recursos digitals propis:

- **BiPaDi_Biblioteca Patrimonial Digital:** portal del fons patrimonial de la Universitat de Barcelona en format digital. Actualment, conté més de **4.000 llibres del fons antic**. S'organitza per col·leccions temàtiques.
- **MDC_Memòria Digital de Catalunya:** repositori cooperatiu patrimonial de Catalunya. 4 col·leccions: [material cartogràfic antic](#), [gravats](#), [Juntas Literarias del Reial Col·legi de Cirurgia Barcelona](#), i [fons Grewe d'alimentació i gastronomia](#).

Participació en [projectes externs](#): Relaciones de Sucesos, MEI, CERL Thesaurus, etc.

TASQUES SUPORT A LA RECERCA I A LA DOCÈNCIA

- **Sala de consulta.**
- Assessorament en la **localització del fons i maneig dels catàlegs.**
- Servei de **digitalització.**
- **Suport en la publicació i difusió dels resultats de la recerca** en revistes, llibres, exposicions i repositoris digitals.
- **Sessions de formació virtuals i presencials.**
- **Pràctiques curriculars i no curriculars.**
- **Propostes de TFG i TFM** basats en el nostre fons.
- **Aprentatge basat en projectes.**
- **Suport en el disseny d'activitats curriculars amb fonts històriques.**

TASQUES DIFUSIÓ

- **Exposicions virtuals i presencials.**
- **Visites virtuals i presencials.**
- **Xarxes socials:**
  - **Blog:** espai per a difondre notícies pròpies i per a promoure la participació dels usuaris i dels col·laboradors.
  - **Facebook:** enfocat a la difusió del món del llibre antic i de la nostra Biblioteca.
  - **Canal YouTube:** canal de recursos propis i recomanacions externes.
  - **Instagram:** eina per a donar la màxima visibilitat al fons, espais, usuaris i serveis del CRAI Biblioteca de Fons Antic.
- Participació en **jornades i congressos del món del llibre antic.**

TASQUES CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

- **Gestió del fons per a la seva conservació:** neteja, control ambiental i protecció dels documents.
- **Gestió dels exemplars per restaurar al [Taller de Restauració](#)** del CRAI.
- **Suport en projectes de mecenatge** per a la restauració del fons antic: [Apadrina un document](#) i [Apadrina un llibre](#).

SEGUIU-NOS!

crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-reserva

blocbibreserva.ub.edu

[@craifonsantic](https://www.instagram.com/craifonsantic)

[CRAIBibliotecadeFonsAntic](https://www.facebook.com/CRAIBibliotecadeFonsAntic)

[CRAIBibliotecadeFonsAntic](https://www.youtube.com/CRAIBibliotecadeFonsAntic)

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Fons Antic

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

